ਅਰੁਣਾਚਲ ਗੌਂਡਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.
ਬਨਾਮ
ਪੋਨੁਸਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6659 ਦੀ 2011)
ਜਨਵਰੀ 20, 2022

[ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜੀਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956: ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ - ਅਜਿਹੇ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਕ਼ - ਫੈਸਲਾ: ਜੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਿਵਾਰਿਕ ਜਾਂ ਸਹਿ-ਪਾਰਜਾਤੀ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਵਰਤਾਰੇ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ - ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੂੰਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਬਚੀ ਧੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਰਤਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956: ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ - ਫੈਸਲਾ: ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਮੁੱਖ ਯੋਜਨਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ - ਐਕਟ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਂਦੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਣਜਾਣੇ ਸਨ - ਐਕਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਰੁਮੱਕਟਾਯਮ, ਅਲੀਯਾਸੰਤਾਨਾ ਅਤੇ ਨੰਬੂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਚਾਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਐਕਟ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀਰਸ਼ੈਵਾ, ਲਿੰਗਾਇਤ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਜਾਂ ਆਰਿਆ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਤੇ ਬੌਧ, ਜੈਨ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਈਸਾਈ, ਪਾਰਸੀ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956: ਸ.14 - ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ - ਫੈਸਲਾ: ਐਕਟ ਦੇ 1956 ਦੇ ਸ.14 ਨੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ -ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ – ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(ਲ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਉਸ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹਿੱਤ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ – ਧਾਰਾ 14(ਲ) ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਐਕਟ, 1956: ਧਾਰਾ 15(2) – ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ – ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 15(2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਔਲਾਦ ਅਤੇ ਇੰਟੈਸਟੇਟ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮੂਲ ਸ੍ਰੋਤ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇ – ਧਾਰਾ 15(ਲ)(ਡੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਦੇ ਧਾਰਾਈਆਂ (ਅ)-(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਉੱਤੇ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ – ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਕਾਸ ਉਸੇ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਇੰਟੈਸਟੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ – ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸੁਥਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਚੂੰਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ 1967 ਵਿੱਚ ਕੁਪਾਯੀ ਅੰਮਲ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ,

1956 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸ-ਆਈ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 1/5ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ: ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ – ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ 'ਵੇਦਾਂ', ਸ਼ਰੁਤੀਆਂ (ਜੋ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ) ਅਤੇ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ (ਜੋ ਯਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ) ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੁੱਲਾਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਰੁਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ – ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ – ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਂ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ 'ਸੰਹਿਤਾਓਂ', ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਧੂ ਸੰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮਨੂ, ਯਾਜਨਵਲਕਿਆ, ਵਿਸ਼ਨੂ, ਪਰਾਸਰ ਅਤੇ ਗੌਤਮ, ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਪਿਤ ਪਾਠਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ – ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲੀ ਕੰਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਸੰਖੇਪਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ – ਵਿਵਿਧ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਦਯਾ ਭਾਗ, ਬੰਬਈ, ਕੋਂਕਣ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਮਾਯੂਖਾ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਮਾਰੁਮੱਕਾਤਾਯਮ ਜਾਂ ਨੰਬੂਦਿਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ – ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਕੂਲ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ – ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ – ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇੱਕਲੌਤੇ ਅਪਵਾਦ ਨਾਲ, ਜੋ ਮੁੱਖ

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ: ਦਯਾਭਾਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ - ਵਿਚੋਲੇ ਫਰਕ - ਦਯਾਭਾਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਦੋਨਾਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਦਯਾਭਾਗ ਸਕੂਲ ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਸਕੂਲ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸਚਿਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਕਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੇਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਮੁੱਲਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ - ਭਾਈਚਾਰਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰਕ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਉਤਪਤੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਾ ਵਿੱਚ ਲੁਕੋਈ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਵੇਦਾਂ', ਸ਼ਰੁਤੀਆਂ (ਜੋ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ) ਅਤੇ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ (ਜੋ ਯਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ) ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਸ਼ਰੁਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ। ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜੋਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਂ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਸੰਹਿਤਾਓਂ', ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਾਠਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮਨੂ, ਯਾਜਨਵਲਕਿਆ, ਵਿਸ਼ਨੂ, ਪਰਾਸਰ ਅਤੇ ਗੌਤਮ ਆਦਿ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਸਲੀ ਕੰਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਪਾਚਨਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸ੍ਰੋਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਚਾਰਟਿਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ੍ਰੋਤ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਸਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਵਾਇਤਾਂ, ਨਿਆਂ, ਇਨਸਾਫ, ਚੰਗੀ ਜਮੀਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 21]

1.2 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਦਯਾ ਭਾਗਾ, ਬੰਬਈ, ਕੋਂਕਣ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਮਯੂਖਾ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਮਾਰੁਮੱਕਾਟਾਯਮ ਜਾਂ ਨੰਬੂਦਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਕੂਲ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਹਨ ਪਰ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਉਪ-ਸਕੂਲ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਬਨਾਰਸ ਸਕੂਲ, ਮਿਥਿਲਾ ਸਕੂਲ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ/ਬੰਬਈ ਸਕੂਲ, ਦ੍ਰਾਵਿੜ/ਮਦਰਾਸ ਸਕੂਲ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਕੋਲਬ੍ਰੂਕ, ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਵਾਨ, ਲਿਖਦੇ ਹਨ "ਇਸ ਦੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜਿਨੇਤਾ ਵਾਹਨਾਸ ਟ੍ਰੀਟੀਜ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਨਾਰਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ।" ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ, ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਯਾ ਭਾਗਾ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22, 23]

ਪ੍ਰਾਂਜੀਵਨਦਾਸ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਬਨਾਮ ਦੇਵ ਕੁਵਰਬਾਈ, ਬੰਬ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ,
ਬੀ. 131 – ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਤੁਲਜਾਰਾਮ ਮੋਰਾਰਜੀ ਬਨਾਮ ਮਥੁਰਾਦਾਸ, ਭਗਵੰਦਾਸ, ਅਤੇ
ਪ੍ਰਾਂਜੀਵਨਦਾਸ ILR (1881) 5 ਬੰਬ 662; ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਬਨਾਮ
ਚੁੰਨੂ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 1874 SCC ਆਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 10 –
ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.3 ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ- ਮਦਰਾਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਕੂਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਯਜੁਰਵੇਦੀਆ' ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ 'ਵਿਆਵਸਥਾ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ' ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਹਨ। 'ਯਜੁਰਵੇਦੀਆ' ਦੀ ਡਾਇਜੈਸਟ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਘਟਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਵਧੇਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਹਫਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਦਾ ਤੋਹਫਾ, ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ।" 'ਵਿਰਹਸਪਤੀ' ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਵਿਆਵਸਥਾ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ' ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਰਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਤਰ ਛੱਡੇ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਧੀ ਜਿਉਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਪਿਤਾ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧੀ ਨੂੰ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।" 'ਨਾਰਦ' ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਧੀ ਹੀ ਵਾਰਸ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਧੀ ਵਾਰਸ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਸਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਬੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਕਾਰਨ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29, 30, 36, 37]

1.4 'ਮੁੱਲਾ' ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ (22ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੂ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਨਾਮਤ: ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਦਯਾਭਾਗਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ। ਦਯਾਭਾਗਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਦੋਨਾਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਥੇ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲ ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਉਥੇ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਿਸਚਿਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਦੇ ਸਗੋਤਰਤਾ, ਅਤੇ ਕਦੇ, ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਮੁੱਲਾ' ਅਨੁਸਾਰ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ, ਨਾਮਤ: ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ। ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਆਖਰੀ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 43]

2.1 ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ (22ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਹੈ: - (1) ਜਿਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਅਤੇ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ

ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਲਾ (22ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਕੋਪਾਰਸਨਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (2) (i) ਭਾਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਂਝਾ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਅਰਜਿਤ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ § 43 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਪਾਰਸਨਰਾਂ ਨੂੰ; (ii) ਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਬਚਿਆ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਸਮੇਤ ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ § 43 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ; (iii) ਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕੋਪਾਰਸਨਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਅਰਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ § 43 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ; (3) ਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁੜ-ਮਿਲਾਪ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 44]

2.2 'ਮੁੱਲਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀਤਾ ਤੋਂ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਨੇ ਖੂਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ - (ਅ) ਗੋਤਰ-ਸਪਿੰਦਾ, ਅਰਥਾਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਇੱਕੋ ਗੋਤਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਪਿੰਦਾ 1ਲੇ-7ਵੇਂ ਦਰਜੇ ਤੱਕ; (ਬੀ) ਸਮਾਨੋਦਕ, ਅਰਥਾਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਇੱਕੋ ਗੋਤਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 8ਵੇਂ -14ਵੇਂ ਦਰਜੇ ਤੱਕ; ਅਤੇ (ਸੀ) ਭਿੰਨ ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ, ਅਰਥਾਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਗੋਤਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਪਿੰਦਾ। 'ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ' ਅਤੇ 'ਸਮਾਨੋਦਕ' ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਟੁੱਟਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਰਥਾਤ, ਸਾਰੇ ਅਗਨਾਤ; ਅਤੇ ਭਿੰਨ ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਔਰਤ ਰਾਹੀਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਭੈਣ ਦਾ ਪੁੱਤਰ। 'ਭਿੰਨ ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ' ਨੂੰ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਵਿੱਚ 'ਬੰਧੂ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਨ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਅਧੀਨ ਵਰਗ-I, ਵਰਗ-II, ਵਰਗ-III ਅਤੇ ਵਰਗ- IV ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਹਨ, ਪਰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 45, 46]

2.3 ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ ਹਨ :- (i) ਉਸਦੇ ਛੇ ਪੁਰਸ਼ ਵੰਸ਼ਜ ਪੁਰਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ; ਅਰਥਾਤ, ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ। (ii) ਉਸਦੇ ਛੇ ਪੁਰਸ਼ ਪੂਰਵਜ ਪੁਰਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਦੀਆਂ ਵੀ; ਅਰਥਾਤ, ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ, ਆਦਿ, ਜੋ ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ F1 ਤੋਂ F6 ਤੱਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ M1 ਤੋਂ M6, ਜੋ ਮਾਂ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਾਂ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਾਂ, ਆਦਿ ਹਨ। (iii) ਉਸਦੇ ਹਰੇਕ ਪੁਰਸ਼ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਪੁਰਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਛੇ ਪੁਰਸ਼ ਵੰਸ਼ਜ; ਅਰਥਾਤ, F1 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ, ਜੋ ਉਸਦਾ ਭਰਾ, ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਭਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ; F2 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ, ਜੋ ਉਸਦਾ ਤਾਇਆ, ਤਾਇਆ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ; F3 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ, ਜੋ ਉਸਦਾ ਪਰਦਾਦਾ ਤਾਇਆ, ਪਰਦਾਦਾ ਤਾਇਆ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ; F4 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ; F5' ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ, ਅਤੇ F6 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ। (iv) ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਧੀ, ਅਤੇ ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ। ਸਪਿੰਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਛੇ ਦਰਜੇ ਤੱਕ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਦੀ ਸਪਿੰਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਗੋਤਰਜਾ ਸਪਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਬੰਧੂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਔਰਤ ਰਾਹੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਹ ਗੋਤਰਜਾ ਸਪਿੰਦਾਂ ਨਾਲ ਰੈਂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 47, 48]

2.4 ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1929 ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। 1929 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ ਕੁਝ ਔਰਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਦਰਾਸ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ, ਧੀ ਦੀ ਧੀ, ਭੈਣ ਅਤੇ ਭੈਣ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਜੋ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੂਲਭੂਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ; ਇਕੋ ਫਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਬੰਧੂ ਵਜੋਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਉਹ 'ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ' ਵਜੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਔਰਤ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ

ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 1929 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬੰਗਾਲ, ਬਨਾਰਸ ਅਤੇ ਮਿਥਿਲਾ ਦੇ ਉਪ-ਸਕੂਲ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਔਰਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ - ਵਿਧਵਾ, ਧੀ, ਮਾਂ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਦਾਦੀ। ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਉਪ-ਸਕੂਲ ਨੇ ਵੱਧ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ, ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਭੈਣ, ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1929 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹਨ। ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਬੰਧੂ ਵਜੋਂ ਰੈਂਕ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੰਬਈ ਸਕੂਲ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਦਾਰ ਹੈ, ਨੇ ਹੋਰ ਕਈ ਔਰਤ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਧੀ-ਭੈਣ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਭਰਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੌਤੇਲੀ ਮਾਂ, ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਵਿਆਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਧੂ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧੀ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 49, 50]

ਕਟਾਮਾ ਨਾਚਿਆਰ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮੁਤ ਰਾਜਾ ਮੂਤੂ ਵਿਜਯ ਰਾਗਨਾਧ ਬੋਧ ਗੁਰੂ ਸਾਵਮੀ ਪੇਰਿਆ ਉਡਯਾ ਤਾਵੇਰ (1863) 9 ਐਮ.ਆਈ.ਏ 539; ਸਿਵਾਗਨਾਨ ਤੇਵਰ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਪੇਰਿਆਸਾਮੀ ਅਤੇ ਓਰਸ. (1818) 1 ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ ਮਦਰਾਸ 312; ਘੁਰਪਤੀ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1976 ਅਲ 195 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

3. ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ II ਦੇ 1929 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਤਦ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ 13ਵੀਂ-ਬੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 43 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ, ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਮਹਿਲਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਭਰਨ-ਪੋਸਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਵਿਜਨੇਸਵਰ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 59, 64, 65]

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਰੂਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ.55 ਪੰਜਾਬ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 168; ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1954 ਐਸ.ਸੀ 579 : [1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 86; ਦੇਵੀਦਾਸ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਵਿਥਾਬਾਈ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ (2008) 5 ਐਮ.ਐਲ.ਜੇ 296 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4.1 ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੁਰਾਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਖੁਦ ਦੀ ਅਰਜਿਤ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੂੰਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਬਚੀ ਧੀ ਕੁਪਾਈ ਅੰਮਲ, ਉਹ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 66, 67]

4.2 ਪੁਰਾਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧੀ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਧਵਾ ਵਾਂਗ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ

ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਰਦ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਮਤਭੇਦ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਧੀ ਕੁਪਾਈ ਅੰਮਲ, ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਕੋਡੀਫਾਈ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਢਾਂਚਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ। ਐਕਟ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਂਦੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਬੰਧੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਣਜਾਣ ਸਨ। ਐਕਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਅੰਤਰ-ਆਲਿਆ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਮੁਰੁਮੱਕਟਾਯਮ, ਅਲੀਯਾਸੰਤਾਨਾ ਅਤੇ ਨੰਬੂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਚਾਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ।ਕਾਨੂੰਨ। ਇਹ ਐਕਟ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀਰਸ਼ੈਵ, ਲਿੰਗਾਯਤ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮੋ ਪਰਾਰਥਨਾ ਜਾਂ ਆਰਿਆ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬੋਧ, ਜੈਨ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਦੇ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਈਸਾਈ, ਪਾਰਸੀ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ। 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14(ਆਈ) ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 68, 69]

4.3 ਧਾਰਾ 14(1) ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਿੰਦੂ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਧਾਰਾ 15 (1) ਦੇ ਖੰਡਾਂ (ਅ) ਤੋਂ (ਈ) ਵਿੱਚ ਗਿਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਵਿਰਾਸਤ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅਪਵਾਦ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਸੁਰ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਧੇ ਵਾਰਸ, ਯਾਨੀ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਰ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦਕਿ ਪਤੀ ਜਾਂ ਸਸੁਰ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 15(1)(ਅ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਮੇਤ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 15(1)(ਅ) ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 70, 71, 72][306-ਡੀ; 307-ਜੀ-ਐਚ; 308-ਏ-ਸੀ]

4.4 ਧਾਰਾ 15(2) ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਇੰਟੈਸਟੇਟ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੂਲ ਸ੍ਰੋਤ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 15(1)(ਡੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਾਰੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਉੱਤੇ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਕਾਸ ਉਸੇ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦੀ ਅਤੇ ਉਹ

ਇੰਟੈਸਟੇਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਹੋਂਦੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ 1967 ਵਿੱਚ ਖੁਲ੍ਹੀ ਜਦੋਂ ਕੁਪਾਈ ਅੰਮਲ ਦ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ. 1992 ਸੱਪ. (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 108 : [1991] 1 ਸੱਪਲ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 458; ਭਗਤ ਰਾਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.16 (2002) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 210 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ.

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 86 ਪੈਰਾ 61 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1991] 1 ਸੱਪਲ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 458 ਪੈਰਾ 75 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(2002) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 210 ਪੈਰਾ 76 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.6659 ਦਾ 2011.

21.01.2009 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਏ.ਐਸ. ਨੰਬਰ.351 ਦਾ 1994.

ਪੀ. ਵੀ. ਯੋਗੇਸਵਰਨ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਪਾਧਿਯਾਯ, ਵਾਈ. ਲੋਕੇਸ਼, ਮਿਸ. ਐਸ. ਕੀਰਤਨਾ, ਅਨੁਭਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਪੰਕਜ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ.

ਕੇ. ਕੇ. ਮਾਨੀ, ਮਿਸ. ਟੀ. ਅਰਚਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਇਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ 'ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵੱਲੋਂ 21.01.2009 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯਮਿਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਏ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 351 ਦੇ 1994 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 01.03.1994 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 295 ਦੇ 1991 ਲਈ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 1/5ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਿਆ ਸੀ।

2. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ 3. ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਥੰਗੰਮਲ, ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਧੀ, ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 1/5ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਦਿਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁਦਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6, ਭਾਵ, ਇਲਾਯੰਮਲ ਅਤੇ ਨੱਲੰਮਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਮਾਈਅੰਮਲ ਗੁਰੁਨਾਥਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਉਹ ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਸੀ। ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ, ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਜੋ 14.04.1957 ਨੂੰ ਮਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਕੁੱਪਾਈ ਅੰਮਲ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਇੱਕਲੀ ਧੀ ਛੱਡ ਗਿਆ ਜੋ 1967 ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਔਲਾਦ ਦੇ ਮਰ ਗਈ। ਹੋਰ ਕੇਸ ਜੋ ਮੁਦਾਇਆ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁੱਪਾਈ ਅੰਮਲ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ 1967 ਵਿੱਚ, ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਬੱਚੇ, ਭਾਵ, ਗੁਰੁਨਾਥਾ ਗੌਂਡਰ, ਥੰਗੰਮਲ (ਮੂਲ ਮੁਦਾਇਆ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼), ਰਾਮਾਈਅੰਮਲ, ਇਲਾਯੰਮਲ ਅਤੇ ਨੱਲੰਮਲ ਕੁੱਪਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਾਰਸ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 1/5ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

2. ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਨੋਟ:-

3. ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਥੰਗਮਾਲ, ਦੀ ਧੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਰਮਾਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 1/5ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 5 ਅਤੇ 6, ਅਰਥਾਤ, ਏਲਯਾਮਲ ਅਤੇ ਨੱਲਮਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਮਈਅਮਲ ਗੁਰੂਨਾਥ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਹਨ ਗੌਂਡਰ, ਇਹ ਪੰਜੇ ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਸੀ ਮਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ। ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ, ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਜਿਸ ਦੀ 14.04.1957 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕੁੱਪਈ ਅੰਮਾਲ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਧੀ ਜੋ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਮਰ ਗਈ 1967. ਮੁਦਈ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਹੋਰ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ, ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁੱਪਈ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅੰਮਾਲ ਅਤੇ 1967 ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਬੱਚੇ ਗੌਂਡਰ, ਅਰਥਾਤ, ਗੁਰੂਨਾਥ ਗੌਂਡਰ, ਥੰਗਾਮਲ (ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ), ਰਮਈਅਮਲ, ਇਲਾਯਾਮਲ ਅਤੇ ਨੱਲਮਲ ਕੁੱਪਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਾਰਸ ਹਨ ਅਤੇ 1/5ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਹਰੇਕ

4. ਗੁਰੁਨਾਥਾ ਗੌਂਡਰ, ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਏ ਬਚਾਅ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4 (ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ) ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ। ਰਾਮਾਈਅੰਮਲ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਈ ਬਚਾਅ ਨੰਬਰ 7 ਤੋਂ 9। ਪਰਿਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਥੰਗੰਮਲ, ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਏ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਅਰੁਣਾਚਲ ਗੌਂਡਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਵੈਂਕਟਾਚਲਮ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਏ. ਮੋਟਾਇਯੱਪਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

5. ਬਚਾਅ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ 11.05.1949 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ 14.04.1957 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੁਰੁਨਾਥਾ ਗੌਂਡਰ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਵਾਰਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇ।

6. ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਬੇਬਾਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਯਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, 1938 ਵਿੱਚ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਦੀ — ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਜੋਂ 14.04.1957 ਨੂੰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਦਕਿ ਬਚਾਅ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਜੋਂ 15.04.1949 ਨੂੰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ।

7. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ 15.04.1949 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਭਰਾ ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਤਦਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

8. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਬਾਰੇ 1949 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਰਸਾਈ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਵੀ. ਯੋਗੇਸਵਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਮਾਨੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ

ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਵੀ. ਯੋਗੇਸਵਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਨੇ 15.12.1938 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਸਦੀ ਸਵੈ-ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਧੀ, ਕੁਪਾਈ ਅੰਮਲ, ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਈ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ 1967 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਵਾਰਸਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ। ਚੂੰਕਿ, ਧੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਧੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਾਰਸ ਕਰੇਗੀ।

ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਰਗ ਹਨ, ਨਾਮਤ: (ਅ) ਗੋਤਰਜਸਪਿੰਦਾਸ, (ਬ) ਸਮਾਨੋਦਕਾਸ ਅਤੇ (ਸੀ)ਬੰਧੂਸ। ਪਹਿਲਾ ਵਰਗ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਤੀਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਲਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ 23ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸਿਰਫ ਧੀ ਛੱਡ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਧੀ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਈ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਭਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਈ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਚਿਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਂਗੇ।

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ

12. ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਮਾਨੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ, ਚੂੰਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮਰਦ ਵਾਰਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਸਫਲ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦਾ ਚਾਚਾ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ 1949 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਲੇਠਣਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਿਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 1/5ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 1949 ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ 1949 ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਜਦ ਕੁਪਾਈ ਅੰਮਲ, ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਧੀ, ਉਸ ਦੇ ਮਰ੍ਹੂਮ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਇਕੋ ਇੱਕ ਵਾਰਿਸ ਗੁਰੂਨਾਥਾ ਗੌਂਡਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ 1 ਤੋਂ 4 ਤੱਕ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਗੁਰੂਨਾਥਾ ਗੌਂਡਰ ਉੱਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ 1956 ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਜਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪਲੇਠਣਤ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 1938 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸਨ।

13. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਠਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

14. ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 15.04.1949 ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਦੋ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਾਲ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ 15.04.1949 ਵਜੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ।

15. ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸੂਟ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸੰਪਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਜੌਇੰਟ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫੰਡ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਇੱਕ ਜੌਇੰਟ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀ ਬਣ ਗਈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵੀਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਸੂਟ ਸੰਪਤੀਆਂ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 19.09.1938 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੱਥ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

16. ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ :-

"3. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੂਟ ਸੰਪਤੀਆਂ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 19.09.1938 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ।"

17. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਟ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਵੱਲੋਂ ਜੌਇੰਟ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਵੀਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਸੰਪਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ।

17.1 ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਵਾਬੀ ਪੱਖ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸੂਟ ਸੰਪਤੀ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲੇਗੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲੇਗੀ।

19. ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ :-

ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅਣਵੰਡਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ?NONE

ਕੀ ਇਕ ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਮਰ ਜਾਵੇ? ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ -NONE

ਅਜਿਹੀ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?NONE

20. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ

21. ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਉਤਪਤੀ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਵਿੱਚ ਲੁਕੋਈ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ‘ਵੇਦਾਂ’, ਸ਼੍ਰੁਤੀਆਂ (ਜੋ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ) ਅਤੇ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੁਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹਨ (ਜੋ ਯਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ)। ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਂ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਸੰਹਿਤਾਓਂ’, ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਾਠਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮਨੂ, ਯਾਜਨਵਲਕਿਆ, ਵਿਸ਼ਨੂ, ਪਰਾਸਰ ਅਤੇ ਗੌਤਮ ਆਦਿ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਸਲੀ ਕੰਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਪਾਚਨਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਚਾਰਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ੍ਰੋਤ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਵਾਇਤਾਂ, ਨਿਆਂ, ਇਨਸਾਫ, ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ।

22. ਵਿਵਿਧ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਦਯਾ ਭਾਗਾ, ਬੰਬਈ, ਕੋਂਕਣ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਮਾਯੂਖਾ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਮਾਰੁਮੱਕਾਤਾਯਮ ਜਾਂ ਨੰਬੂਦਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਕੂਲ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਚੋਲਣਾਂ ਨਾਲ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਚੋਲਣਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪ-ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਨਾਮਤ:, ਬਨਾਰਸ ਸਕੂਲ, ਮਿਥਿਲਾ ਸਕੂਲ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ/ਬੰਬਈ ਸਕੂਲ, ਦ੍ਰਾਵਿਡ/ ਮਦਰਾਸ ਸਕੂਲ।

23. ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਮਿਸਟਰ ਕੋਲਬ੍ਰੁਕ ਲਿਖਦੇ ਹਨ “ਇਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜਿਨੇਤਾ ਵਾਹਨਾਸ ਟ੍ਰੀਟੀਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਨਾਰਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਨੀਂਹ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ।” ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਦਯਾ ਭਾਗਾ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

24. ਪੰਨਾ-165 ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ :-

“ਇਸ ਲਈ, ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਸੰਪਤੀ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ, ਧੀ ਲੈ ਲਵੇਗੀ।”

25. ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਂਜੀਵਨਦਾਸ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਦੇਵ ਕੁਮਾਰੀ, 1 ਬੌਮ. ਐਚ.ਸੀ., ਬੀ. 131, ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਵੱਖਰੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਮਰ ਗਿਆ, ਪਿੱਛੇ

ਛੱਡ ਗਿਆ – ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ, ਚਾਰ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਰੇ ਹੋਏ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮਰਦ ਸੰਤਾਨਾਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਪਤੀ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਤਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

26. ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਤੁਲਜਾਰਾਮ ਮੋਰਾਰਜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ ਮਥੁਰਾਦਾਸ, ਭਗਵਾਨਦਾਸ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣਜੀਵਨਦਾਸ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ:-

"...ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਂਜੀਵਨਦਾਸ ਬਨਾਮ ਦੇਵਕੁਵਤਭਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਨੇਕਾਂ ਅਣ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਲਨ ਇਸ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਸਿਦਾਂਤ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

27. ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਚੁੰਨੂ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:-

"ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ। ਸਰ ਐਮ. ਸੈਸੇ ਨੇ 1859 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਣੀਵੰਦਾਸ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਬਨਾਮ ਦੇਵਕੁਵਾਬਾਈ (2),
ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਸਕਰ ਤ੍ਰਿੰਬਕ (3)

ਆਚਾਰਿਆ ਬਨਾਮ ਮਹਾਦੇਵ ਰਾਮਜੀ, ਜਨਵਰੀ 1869 ਵਿੱਚ ਸਰ ਜੋਸਫ ਅਰਨੈਲਡ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਿਰਲੇਖ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰਾਸਤ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ (ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਛੱਡ ਕੇ) ਸਤ੍ਰੀਧਨ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕੇਸ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਂਜੀਵੰਦਾਸ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਬਨਾਮ ਦੇਵਕੁਵਾਬਾਈ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

28. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਂਜੀਵੰਦਾਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਲਲੇਖਿਤ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੈਂਡਿਸ਼ ਗਰੋਵ ਗ੍ਰੇਡੀ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਅਤੇ ਉਲਲੇਖਿਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

29. ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਮਦਰਾਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਲਾਅ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਲਾਅ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਯਾਜਨਵਲਕਿਆ' ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ੍ਰੋਤ 'ਵਿਆਵਸਥਾ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ' ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਹਨ।

30. 'ਯਾਜਨਵਲਕਿਆ' ਦੀ ਪਾਚਨ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਘਟਾਏ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਹਫਾ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਤੋਹਫਾ, ਸਹਿ-ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।"

31. ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਆਮਾ ਚਰਨ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦਿਆ ਭੂਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਚਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ, ਜਿਸਨੂੰ 'ਵਿਆਵਸਥਾ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ'4SUPERSCRIPT, ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਚਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਾਚਨ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ II ਧੀਆਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਵਸਥਾ-ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ, ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਚਨ ਸ਼ਿਆਮਾ ਚਰਨ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਦਿਆ ਭੂਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ 1878 ਵਿੱਚ ਆਈ.ਸੀ.ਬੋਸ & ਕੰ., ਸਟੈਨਹੋਪ ਪ੍ਰੈਸ 249, ਬੌ-ਬਾਜ਼ਾਰ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ ਗਈ।

32. ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ II ਦੇ ਕਲੋਜ 118 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਜੇ ਵਿਧਵਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਧੀਆਂ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਾਰਸ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ)।"

33. ਇਹ ਵੀ 'ਵਿਸ਼ਨੂ' ਅਤੇ 'ਵ੍ਰਿਹਸਪਤੀ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

ਵਿਸ਼ਨੂ: ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਪੁਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਦੌਲਤ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਉਸਦੇ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਸਦੀ ਧੀ ਨੂੰ।

ਵ੍ਰਿਹਸਪਤੀ : ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਦੌਲਤ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਉਸਦੇ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਧੀ। ਜਿਵੇਂ ਪੁੱਤਰ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਧੀ ਉਸਦੇ ਕਈ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ (ਬੀ) ਉਸਦੀ ਧੀ ਦੀ ਦੌਲਤ ਕਿਵੇਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ਬੀ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ - ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, (ਜੋ ਪਸੰਦੀਦਾ ਵਾਰਸ ਹਨ), ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। - ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ, ਅਧਿਆਇ- XI, ਸੈਕਸ਼ਨ (ii), ਕਲੋਜ 5 ਅਤੇ 6।

"ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧੀ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਪੁੱਤਰ-ਰਹਿਤ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਵੇਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

34. ਇਹ 'ਮਨੂ' ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

ਮਨੂ :- ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧੀ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ।"

35. 'ਵਿਆਵਸਥਾ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ' ਦੇ ਕਲੋਜ 120 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :-

"120 :- ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਉਹ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੀ ਵਾਰਸ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ।"

36. 'ਵ੍ਰਿਹਸਪਤੀ' ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਇੱਕ ਮਰਦ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ, ਜਦੋਂ ਧੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ. ਉਸੇ ਤੋਂ ਬਹਾਰ ਕੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅੰਗ, ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਚੰਦਰਿਕਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ.

37. 'ਨਾਰਦ' ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਨਾਕਾਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਵਾਰਸ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਬੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ।"

38. ਸਟੈਂਡਿਸ਼ ਗ੍ਰੇਵ ਗ੍ਰੇਡੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਟ੍ਰੀਟੀਜ਼' ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ 1868 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਆਫ਼ ਇਨਹੈਰਿਟੈਂਸ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 9 - 'ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ' ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

'ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲਾਈਨ - ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਆਫ਼ ਇਨਹੈਰਿਟੈਂਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੰਤਾਨ, ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ; ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਜੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ- ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਪੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪੜਪੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਾਈਨ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਭਰਾਵਾਂ, ਭਤੀਜਿਆਂ, ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਭਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਈਨ ਦਾਦਾ ਅਤੇ ਪੜਦਾਦਾ, ਦਾਦੀ ਅਤੇ ਪੜਦਾਦੀ ਵੱਲ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਵੱਲ ਨੀਚੇ ਦੌੜਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਰ ਧੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੀ ਖੂਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਾ ਖੂਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਫਿਰ ਹੋਰ ਦੂਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਗਿਣਾਵਾਂਗੇ।

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੇਰਵੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕੁਦਰਤੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਾਰੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰੀਸੈਪਟਰ, ਉਸਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਉਸਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਸਹਿ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਹਰੇਕ ਆਪਣੇ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕਸ਼ਤਰੀ, ਵਸ਼ਿਆ ਅਤੇ ਸੂਦਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ, ਜੋ ਉਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਵੇ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ, ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ - ਤਾਂ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਵਰਗ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਥੇ ਵਾਰਸ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਹੇਠ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੀ ਕੋਰਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਵੀ ਜਿਥੇ ਉਹ ਇਸਕੀਟ ਦੁਆਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਅਗਨੇਤ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਪਵਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੀ ਲਿੰਗ ਕਾਰਨ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਲੈਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਅਪਵਾਦ ਹਨ ਖਾਸ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਭਾਵ, ਵਿਧਵਾ, ਧੀ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਦਾਦੀ। ਬਨਾਰਸ ਅਤੇ ਮਿਥਿਲਾ ਸਕੂਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਔਰਤਾਂ ਸਿਰਫ ਤਦ ਵਿਰਾਸਤ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਹਨ -:

(I) ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ

(ii) ਇੱਕ ਔਰਤ ਤੋਂ।

ਇੱਕ ਇਕਜੁੱਟ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਾਕੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਰ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ; ਗ੍ਰੇਡੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ -:

"ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ, ਜੋ ਪੁਰਖੂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਹੈ, ਚਾਹੇ

ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਉਪਹਾਰ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਮਿਹਨਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ।

ਕਟਮਾ ਨਾਚਿਆਰ ਬਨਾਮ ਦ ਰਾਜਾ ਆਫ ਸ਼ਿਵਗੰਗਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ (ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ), ਉਹ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀ ਆਖਰੀ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਗਈ; ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਇੱਕ ਦੂਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੂੰ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਕੇਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵੰਡੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ। ਇਸ ਲਈ, ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਧੀ ਲੈ ਲਵੇਗੀ"।

39. 'ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ - ਯਜੁਰਵੇਦੀ ਦੇ ਧਰਮ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੇਖਕ ਐਡਵਰਡ ਰੋਅਰ, ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ., ਐਮ.ਡੀ. ਅਤੇ ਡਬਲਿਊ.ਏ. ਮੋਂਟਰੀਓ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 135 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"135. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਬਿਨਾ ਪੁਤਰ ਦੇ ਇਸ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਵੇ; (i) ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, (ii) ਉਸਦੀ ਧੀ, (iii) ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ, (iv) ਉਸਦੇ ਭਰਾ, (v) ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, (vi) ਉਸੇ ਗੋਤ ਦੇ ਹੋਰ, (vii) ਦੂਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ, (viii) ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, (ix) ਇੱਕ ਸਹਿ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ - ਇਹ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਹਰ ਵਰਗ ਪਿਛਲੇ ਵਰਗ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ. ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

40. ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਸੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ 'ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ' ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਾਚਨਾ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਨੂੰ ਐਚ.ਐਸ. ਕਨਿੰਘਮ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਛੇਵੀਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 203 ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ -:

"ਧਾਰਾ-203 :- ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੋਤਿਆਂ, ਪੜਪੋਤਿਆਂ, ਅਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿੱਚ, ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

41. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਟਿੱਪਣੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 206 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਆਹੀ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਧੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਬਾਂਝ ਹਨ' ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 207 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ -:

"ਧਾਰਾ-207 :- ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਕੱਠੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਉਸੇ ਵਰਗ ਦੀ ਬਚੀ ਧੀ ਜਾਂ ਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਗਲੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਧੀ ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਉਸ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਧੀ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਦਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।"

"ਧਾਰਾ 209 :- ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਧਵਾ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।"

43. 'ਮੁੱਲਾ' ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ (22ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਦਾਇਭਾਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ। ਦਾਇਭਾਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਦਾਇਭਾਗ ਸਕੂਲ ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਅਧੀਨ

ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸਚਿਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਦੇ ਸਗੋਤਰਤਾ, ਅਤੇ ਕਦੇ, ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਮੁੱਲਾ' ਅਨੁਸਾਰ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ। ਜੋਇੰਟ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

44. ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਬਾਰੇ §34 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਵੇਂ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਹੈ: -

(1) ਜਿੱਥੇ ਮਰਹੂਮ, ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਅਤੇ ਵੰਡ ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਅਣਵੰਡਿਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕੋਪਾਰਸਨਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(2) (i) ਭਾਵੇਂ ਮਰਹੂਮ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਅਰਜਿਤ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ § 43 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਪਾਰਸਨਰਾਂ ਨੂੰ;

(ii) ਜੇਕਰ ਮਰਹੂਮ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਬਚਿਆ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮੇਤ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ § 43 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

(iii) ਜੇਕਰ ਮਰਹੂਮ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕੋਪਾਰਸਨਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਅਰਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ § 43 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

(3) ਜੇਕਰ ਮਰਹੂਮ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁੜ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ §60 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

45. 'ਮੁੱਲਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਕਟਤਾ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਿਕਟਤਾ ਤੋਂ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਨੇ ਖੂਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ -

(ਅ) ਗੋਤਰ-ਸਪਿੰਦਾ, ਅਰਥਾਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਇੱਕੋ ਗੋਤਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਪਿੰਦਾ 1ਲੇ-7ਵੇਂ ਦਰਜੇ ਤੱਕ;

(ਬ) ਸਮਾਨੋਦਕ, ਅਰਥਾਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਇੱਕੋ ਗੋਤਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 8ਵੇਂ -14ਵੇਂ ਦਰਜੇ ਤੱਕ; ਅਤੇ

(ਸ) ਭਿੰਨ ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ, ਅਰਥਾਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਗੋਤਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਪਿੰਦਾ।

46. 'ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ' ਅਤੇ 'ਸਮਾਨੋਦਕ' ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਪੁਰਸ਼ ਵੰਸ਼ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਰਥਾਤ, ਸਾਰੇ ਅਗਨਾਤ; ਅਤੇ ਭਿੰਨ ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਔਰਤ ਰਾਹੀਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਭੈਣ ਦਾ ਪੁੱਤਰ। 'ਭਿੰਨ ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ' ਨੂੰ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਵਿੱਚ 'ਬੰਧੂ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਨ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਅਧੀਨ ਵਰਗ-I, ਵਰਗ-II, ਵਰਗ-III ਅਤੇ ਵਰਗ-IV ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਹਨ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ।

47. ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਦਾ ਹਨ:-

(i) ਉਸਦੇ ਛੇ ਪੁਰਸ਼ ਵੰਸ਼ਜ ਪੁਰਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ; ਅਰਥਾਤ, ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ।

(ii) ਉਸਦੇ ਛੇ ਪੁਰਸ਼ ਪੂਰਵਜ ਪੁਰਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਦੀਆਂ ਵੀ; ਅਰਥਾਤ ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ, ਆਦਿ, ਜੋ ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ F1 ਤੋਂ F6 ਤੱਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ M1 ਤੋਂ M6 ਤੱਕ, ਜੋ ਮਾਂ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਾਂ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਾਂ, ਆਦਿ ਹਨ।

(iii) ਉਸਦੇ ਹਰੇਕ ਪੁਰਸ਼ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਪੁਰਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਛੇ ਪੁਰਸ਼ ਵੰਸ਼ਜ; ਅਰਥਾਤ, F1 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ, ਜੋ ਉਸਦਾ ਭਰਾ, ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ; F2 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ, ਜੋ ਉਸਦਾ ਤਾਇਆ, ਤਾਇਆ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਦਿ; F3 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6 ਤੱਕ, ਜੋ ਉਸਦਾ ਪਰਦਾਦਾ ਦਾ ਭਰਾ, ਪਰਦਾਦਾ ਦਾ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ; F4 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6; ਪਰਦਾਦਾ ਦਾ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ; F4 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ X6; ਪਰਦਾਦਾ ਦਾ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਆਦਿ।X6 ਨੂੰ F5 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ x6 ਨੂੰ F6 ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ।

(iv) ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਧੀ, ਅਤੇ ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ।

48. ਸਪਿੰਡਾ ਸੰਬੰਧ ਮਰਿਆ ਹੋਏ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸੱਤ ਡਿਗਰੀਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਤੱਕ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮਰਿਆ ਹੋਏ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਦੀ ਸਪਿੰਡਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਗੋਤਰਜਾ ਸਪਿੰਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਬੰਧੂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਰਿਆ ਹੋਏ ਨਾਲ ਇੱਕ ਔਰਤ ਰਾਹੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਤਰਜਾ ਸਪਿੰਡਾਸ ਨਾਲ ਰੈਂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

49. ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1929 ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ। 1929 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ ਕੁਝ ਔਰਤ ਵਿਧਾਨਕ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਦਰਾਸ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ, ਧੀ ਦੀ ਧੀ, ਭੈਣ ਅਤੇ ਭੈਣ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਾਠਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ; ਸਿਰਫ ਫਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਬੰਧੂਆਂ ਵਜੋਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਉਹ 'ਗੋਤਰ ਸਪਿੰਡਾਸ' ਵਜੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਆਏ।

50. ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸਾਈ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 1929 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬੰਗਾਲ, ਬਨਾਰਸ ਅਤੇ ਮਿਥਿਲਾ ਦੇ ਉਪ-ਸਕੂਲ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਔਰਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ - ਵਿਧਵਾ, ਧੀ, ਮਾਂ ਦਾਦੀ ਅਤੇ ਪਰਦਾਦੀ। ਮਦਰਾਸ ਉਪ-ਸਕੂਲ ਨੇ ਵੱਧ ਔਰਤਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ, ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਭੈਣ, ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1929 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹਨ। ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਬੰਧੂਆਂ ਵਜੋਂ ਰੈਂਕ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਦਾਰ ਬੰਬਈ ਸਕੂਲ ਨੇ ਕਈ ਹੋਰ ਔਰਤ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਧੀ-ਭੈਣ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੀ ਔਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੌਤੇਲੀ ਮਾਂ, ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਭਰਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧੂਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧੀ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗ ਸੀ।

ਨਿਆਇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ

51. ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਉਲਲੇਖਨੀਯ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਟਾਮਾ

ਨਾਚਿਆਰ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮੁਤ ਰਾਜਾ ਮੂਤੂ ਵਿਜੈ ਰਾਗਨਾਥ ਬੋਧ ਗੁਰੂ ਸਵਾਮੀ ਪੇਰਿਆ ਉਦਯਾ ਤਾਵਰ*SUPERSCRIPT. ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਮਦੁਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸ਼ਿਵਗੁੰਗਾ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਲੰਬੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾਇਰ ਤਿੰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕੱਠੇ ਸੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੁੱਦਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਅੰਗਾ ਮੂਤੂ ਨਾਚਿਆਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“ਉਸ ਨੇ ਤੱਥ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਵਾਰਸਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਪੁਤਰ ਦੇ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਉਸਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ, ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੂਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਤਰੇਗਾ।

52. ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ :-

“ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਗਾ ਮੂਤੂ ਨਾਚਿਆਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:

(i) ਕੀ ਗੌਰੀ ਵੱਲਭ ਤਾਵਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਭਰਾ, ਓਯਾ ਤਾਵਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ?

(ii) ਜੇ ਉਹ ਵੰਡੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀ ਗੌਰੀ ਵੱਲਭ ਤਾਵਰ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ? ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ-

(iii) ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਕ੍ਰਮ ਹੈ?

53. ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ 1847 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੋਵੇਰਵੀ ਵੱਲਭਾ ਤਾਵਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਭਰਾ, ਪਹਿਲੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਉਂਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤੀਜੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ :-

“ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਬਾਰੀਕੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੈ।ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਨਤੀਜੇ, ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਰਾਇਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ; ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਨਾ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਕੀ ਹਨ, ਜੋ ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਕੰਮ ਦੇ ਚੈਪਟਰ II, ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੱਕ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਜਨਵਾਲਕਿਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਉਸ ਕੰਮ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਠ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ. ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੱਕ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਯਜਨਵਾਲਕਿਆ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਅਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ

ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਔਰਤ, ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਮਰਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ, ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਵਾਰਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਨਾ ਮਿਲਿਆ, ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ," ਇਹ ਪਾਠ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੱਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਵਾਰਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਮਰ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ; ਪਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ, ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਬਜਾਏ ਕਿ ਹੱਕ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੇ। ਹੁਣ, ਪਾਠ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਸੱਚਮੁੱਚ, ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੂਰਾ ਅਧਿਆਇ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਯਾ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪਤੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਖੋਜ ਰਹੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਮਰ ਗਏ ਹਨ nTM ਮਰਦ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਇੰਨੇ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਲਓ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ. ਪਾਠ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਇਸ ਕੇਸ.

ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਮ ਕੋਰਸ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ, ਜੋ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਆਮ ਹਾਲਤ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਸਾਮਾਨਿਆ ਹਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਖੰਡਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਬੂਤ, ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਸੰਘਣੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇ; ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਵਾਂ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਜੋੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿਭਾਜਨ ਉੱਤੇ ਦੋ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਡਬਲਿਊ.ਐਚ. ਮੈਕਨਾਗਟਨ ਦੀ "ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ," ਸਿਰਲੇਖ "ਵਿਭਾਜਨ," ਖੰਡ ਪਹਿਲਾ ਪੰਨਾ 53 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: "ਜਿਆਦਾ ਸਹੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ, ਉਹ ਜੋੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਭਾਜਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਾਗ ਜੋੜੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਰਹੂਮ ਭਰਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇਪਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਮੁੜ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ, ਵੱਖਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਸੰਪਤੀ ਆਮ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੁਰਖੂ ਸੰਪਤੀ ਵਾਂਗ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤਾ ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਪਤੀ ਉਸ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਉਤਰੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸੰਪਤੀ ਵੱਖਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਉਤਰੇਗੀ, ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨਾਲ ਉਤਰੇਗੀ; ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਪੁਰਖੂ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਸੰਪਤੀ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਇਕਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗਹਰਾਈ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਇਕਜੁੱਟ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਮ ਸੰਪਤੀ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਵੱਖਰੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਆਮ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ, ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਹੀ ਨਿਯਮ ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਖਰੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਮੈਕਨਾਗਟਨ ਦੀ "ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਪਾਸੇਜ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੰਡ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜੋ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜੋ ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜੋ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਵੀਂ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੁੜ, ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀ ਭੇਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਪੱਧਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੇਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਤਮਕ ਲਾਭ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਦੂਜਾ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਬੇਬਾਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ (1 ਸਟ੍ਰੇਂਜ ਦਾ "ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ," ਪੰਨਾ 135)। ਪਰ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾਂ ਵੀ ਦੂਜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਫਿਰ, ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਵੰਡਣਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮਝਣਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰ ਥਾਮਸ ਸਟ੍ਰੇਂਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇੰਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਗਏ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਵਿਧਾ ਨਾਲ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

54. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉੱਤੇ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ:-

A) ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲੱਗ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ (ਅਲੱਗ ਜਾਇਦਾਦ) ਮਰਦ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

B) ਇਸ ਉੱਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਅਲੱਗ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।

C) ਜਿਆਦਾ ਸਹੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੱਥੇ ਵੰਡਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਇਕ ਆਮ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸਾਂਝਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮਰਹੂਮ ਭਰਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਵੱਖਰੇਪਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਵੰਡਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗਾ।

D) ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਜੁੱਟ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਲੱਗ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਂਝ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਦੀ ਇਕਤਾ।

E) ਵੰਡ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਏਕਤਾ।

F) ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਵੰਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

G) ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੁਵਿਧਾ ਨਾਲ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

55. ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਸਿਵਾਗਨਾਨ ਤੇਵਰ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ. ਬਨਾਮ ਪੇਰਿਆਸਾਮੀ & ਓਰਸ. ਉਕਤ ਕੇਸ, ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅੱਗੇ ਪਿਛਲੇ ਕੇਸ ਕਟਾਮਾ ਨਾਚਿਆਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮ ਸੀ ਪਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ :-

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਮੁੱਤੂ ਵਡੁਗਾ ਅਤੇ ਧੋਰਾਈ ਪਾਂਡਿਆਨ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਪਲਿਆਗਾਡੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ; ਕਿ ਧੋਰਾਈ ਪਾਂਡਿਆਨ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ, ਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਛੱਡਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਣਵੰਡੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਉਹ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਵਗੁੰਗਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।”

56. ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਿਕਾਲੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

“ਕਟਾਮਾ ਨਾਚਿਆਰ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮੁਤ ਰਾਜਾ ਮੁਤੂ ਵਿਜੈ ਰਾਗਨਾਥ ਬੋਧ ਗੁਰੂ ਸਾਵਮੀ ਪੇਰਿਆ ਉਦਯਾ ਤਾਵਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਉੱਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਵਾਰਸਾਗੀ ਦੇ ਬਜਾਏ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਰਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਧਵਾ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧੀ ਉੱਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।”
57. ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਆਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ, ਘੁਰਪਤਾਰੀ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਪਤੀ & ਓਰਸ. ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,

ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ :-

57. ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਘੁਰਪਟਾਰੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਪਤੀ & Ors.10, ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਰੀਤ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਧੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਦੋਨੋਂ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਵੀ, ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਧੀ :-

“17. ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਧੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ □ਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਜ੍ਞਾਨੇਸਵਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਕੋਲਬ੍ਰੂਕ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।”

ਕਾਤਯਾਯਨ ਨੇ ਕਿਹਾ “ਜੇਕਰ ਵਿਧਵਾ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਧੀ ਵਿਆਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਮਿਲੇ।” ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿੱਚ ਧੀ; ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਧੀ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਕਿਵੇਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ”? ਵਿਸ਼ਨੂ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ, “ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨਾ ਤਾਂ ਪੁੱਤਰ, ਨਾ ਹੀ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਨਾ ਹੀ ਪਤਨੀ, ਨਾ ਹੀ ਮਹਿਲਾ ਸੰਤਾਨ ਛੱਡੇ, ਤਾਂ ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਉਸ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਲੈ ਲਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਸਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।” ਮਨੂ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨਿਆ ਕਿ “ਇੱਕ ਮਰਦ ਬੱਚੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਧੀ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬਰਾਬਰ ਵਰਗ ਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲਵੇਗਾ, ਮਾਤਾ ਦਾ ਦਾਦਾ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਦਾਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੀ ਅਤੇ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਛੇਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰੈਂਕ ਕਰਦਾ ਹੈ।”

58. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

59. ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ II ਦੀ 1929 (ਇਸ ਨੂੰ '1929 ਦਾ ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ), ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਤਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ-ਬੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰੈਂਕ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 43 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :-

“ਸਪਿੰਦਾਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ :-

1-4 ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤਾ (ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ) ਅਤੇ ਪੜਪੋਤਾ (ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ) ਅਤੇ (14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1937 ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਵਿਧਵਾ, ਮਰਹੂਮ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ।

5. ਧੀ:

6. ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ

13. ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ

13.A ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ ਦੀ

13.B ਧੀ ਦੀ ਧੀ

60. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰੂਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ12$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਖੇਵਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਕਾਰੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ।

61. ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ13$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਵਰੀਅਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੈਟੀਗਨ ਦੀ 'ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ' ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

:-

"ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ; ਧੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵਰੀਅਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

62. ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇਵੀਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਥਾਬਾਈ ਅਤੇ ਅਨਜ14$_{SUPERSCRIPT}$ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਰਜੁਨਾ 1936 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਰਜੁਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਰਹੂਮ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ ਨਾਮਲੇ ਵਿਥਾਬਾਈ ਨੂੰ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਥਾਬਾਈ ਦਾ ਨਾਮ ਰਾਜਸਵ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਨਾਲ 1/3 ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ।

ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਾਇਆ, ਵਿਠਾਬਾਈ, ਜੋਲੂ ਦੀ ਧੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਲਾਸ-ਆਈ ਵਾਰਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1/3 ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਮਲਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਦਿਆਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਲੋਕਨ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ :-

"12. ਜੋਲੂ, ਜਦੋਂ 1935 ਵਿੱਚ ਮਰਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੋਲੂ ਕੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ 19ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 24 ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੇਠਲਾ ਉਦਾਹਰਣ ਮੁਦਾਇਆ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਅਫਸੋਸਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੇਸ ਇਸ ਉਦਾਹਰਣ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(I) ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਦੋ ਹਿੰਦੂ ਭਰਾ, ਜੋ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਆਫ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਹਨ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਅਤੇ ਵੰਡ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਏ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਭਰਾ ਬੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੀ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਭਰਾ; ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ; ਨੂੰ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਏ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਜਾਂਦੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਾਰਨ ਮੁਦਾਇਆ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਜੋਲੂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਉਹ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਸੀ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ। ਹਿੱਸਾ ਧੀ 'ਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਾਇਆ ਖੁਦ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਯੁਕਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੋਲੂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਤਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜਰੀ।"

63. ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 174ਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਲੋਕਨ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ :-

"1.3.3 ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਆਫ ਇਨਹੈਰਿਟੈਂਸ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 1929 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੇ ਬੰਗਾਲ, ਬਨਾਰਸ ਅਤੇ ਮਿਥਿਲਾ ਉਪ-ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਔਰਤ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ;- ਵਿਧਵਾ, ਧੀ; ਮਾਤਾ; ਪਿਤਾਮਹੀ; ਅਤੇ ਪਰਦਾਦੀ ਮਾਤਾ:

1. ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਉਪ-ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ, ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ,1929 ਵਿੱਚ।

2. ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਬੰਧੂਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਸਕੂਲ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਦਾਰ ਹੈ, ਨੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮਹਿਲਾ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਧੀ ਭੈਣ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੀ ਔਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੌਤੇਲੀ ਮਾਂ, ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਭਰਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧੂਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

64. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ, ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਮਹਿਲਾ ਵਾਰਸਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

65. ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਭਰਨ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੇ ਮਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਵਿਜਨੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਲੈਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹਨ।

ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

66. ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਧੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਦੀ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੁਰਾਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਜਵਾਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :-

"ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਦੀ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਹੈ ਜਾਂ

ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਪਤੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੀ ਸਹਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਵੰਡੀ ਜਾਏਗੀ ਨਾ ਕਿ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।"

67. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੂੰਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਸੰਪਤੀ ਸੀ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਬਚੀ ਧੀ ਕੁਪਾਈ ਅੰਮਲ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵੰਡੀ ਜਾਏਗੀ।

68. ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਰਾਣੀ ਰਵਾਇਤੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਸੰਪਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧੀ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਂਗ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਰਦ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਰਾਏ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਪਾਈ ਅੰਮਲ, ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਧੀ, ਮਾਰੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾਬਾਜ਼ੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਐਕਟ, 1956 (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ 'ਐਕਟ ਆਫ 1956' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸਬੰਧੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਕੋਡੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਮੁੱਖ ਯੋਜਨਾ ਸੰਪਤੀ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ। ਐਕਟ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਂਦੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਸਬੰਧੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਣਜਾਣ ਸਨ। ਐਕਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੰਟਰ-ਅਲੀਆ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਮੁਰੁਮੱਕਤਾਯਮ, ਅਲੀਯਾਸੰਤਾਨਾ ਅਤੇ ਨੰਬੂਦਿਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਰਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਐਕਟ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀਰਸ਼ੈਵਾ, ਲਿੰਗਾਇਤ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮੋ ਪਰਾਰਥਨਾ ਜਾਂ ਆਰਿਆ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬੌਧ, ਜੈਨ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਦੇ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਈਸਾਈ, ਪਾਰਸੀ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਆਫ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸੰਪਤੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ-

“14. ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸੰਪਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(1) ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸੀਮਿਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ।

ਵਿਆਖਿਆ.—ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, “ਜਾਇਦਾਦ” ਵਿੱਚ ਚਲ ਅਤੇ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਰਾਹੀਂ, ਜਾਂ ਵੰਡ ਵੇਲੇ, ਜਾਂ ਭਰਨ-ਪੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਭਰਨ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਚਾਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਜਾਂ ਦਵਾਈ ਰਾਹੀਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਲੋਂ ਸਤ੍ਰੀਧਨ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਤੋਹਫੇ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਜਿਥੇ ਤੋਹਫੇ, ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਹੁਕਮ, ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋ।"

69. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਉਸ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ।

70. ਧਾਰਾ 14 (I) ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:-

"ਧਾਰਾ -15. ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ।—

(1) ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਗੀ,—

(a) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਪਤੀ ਉੱਤੇ।

(ਬੀ) ਦੂਜੇ, ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ;

(ਸੀ) ਤੀਜੇ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਉੱਤੇ;

(ਡੀ) ਚੌਥੇ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ; ਅਤੇ

(ਈ) ਆਖਰੀ, ਮਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ-

(ਅ) ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ (ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚੇ) ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਏਗੀ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਸੁਰ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ (ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚੇ) ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਏਗੀ।"

ਧਾਰਾ 16 – ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਵਿਤਰਣ ਦਾ ਢੰਗ। –

ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਹਨਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡੀ ਜਾਏਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ:

ਨਿਯਮ 1.—ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਾਰਸਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਲੈਣਗੇ।

ਨਿਯਮ 2.—ਜੇਕਰ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੈਣਗੇ ਜੋ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਲੈਂਦਾ।

ਨਿਯਮ 3.—ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਕਲੋਜ਼ਾਂ (ਬੀ), (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਉਸੇ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਂ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ।"

71. ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਧਾਰਾ 15 (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਤੋਂ (ਈ) ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਰਾਸਤ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅਪਵਾਦ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਸੁਰ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਧੇ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਛੱਡੇ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਭਾਵ, ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚੇ।

72. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ

ਸਸੁਰ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਛੱਡ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 15(1)(ਅ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਛੱਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਮੇਤ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 15(1)(ਅ) ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

73. ਧਾਰਾ 15(2) ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇ।

74. ਧਾਰਾ 15(1)(ਦ) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਦੇ ਸਪੈਸੀਫਾਇਡ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਦੇਵੋਲੁਸ਼ਨ ਉਸੇ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਉਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਮਰ ਜਾਂਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੂੰਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ 1967 ਵਿੱਚ ਕੁਪਾਯੀ ਅੰਮਲ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ, 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸ-ਆਈ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਵਾਰਸ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 1/5ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲੇਗਾ।

75. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

“7. ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਵਾਲੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਕ) ਤੋਂ (ਈ) ਤੱਕ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ 16 ਨਿਯਮ 1 ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕ ਅਗਲੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ ਪਾਉਣਗੇ, ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣਗੇ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੋਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਾਰਸਾਈ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਆਮ ਵਾਰਸਾਈ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਅਪਵਾਦ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ: ਉਹ ਸੰਪਤੀ ਮਰਹੂਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ (ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ-ਮਰਹੂਮ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚੇ) ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜਾ ਅਪਵਾਦ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਸਸੁਰ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਪਤੀ ਮਰਹੂਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ (ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ-ਮਰਹੂਮ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚੇ) ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਵੇਗੀ।

8. ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਇੰਟੈਸਟੇਟ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਭੈਯਾ ਬਨਾਮ ਗੋਪੀਕਾਬਾਈ ਅਤੇ ਅਨਜ [1978] 3 SCR 561 ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੰਟੈਸਟੇਟ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਇੰਟੈਸਟੇਟ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਉਸੇ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਉਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਪਤੀ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਟੈਸਟੇਟ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ।”

76. ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਗਤ ਰਾਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵੱਲੋਂ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵੱਲੋਂ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ., ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"ਜਿਸ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ

ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਮ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਢੰਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।"

77. ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਥਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਚੂੰਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤ 1967 ਵਿੱਚ ਕੁਪਾਈ ਅੰਮਲ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ, 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਮਸਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸ-ਆਈ ਵਾਰਸਾਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਹਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 1/5ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

78. ਦੁਰਭਾਗਿਆਪੂਰਣ, ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

79. ਇਸ ਲਈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 01.03.1994 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 21.01.2009 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

80. ਅਪੀਲ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

81. ਇਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਗਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

82. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate